

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobce: **P. S.**, zast. JUDr. Radkem Navrátillem, advokátem se sídlem Rooseveltova 564/6, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 6. 2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2024, č. j. 33 Ad 6/2023-130,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce podal dne 4. 1. 2023 žádost o invalidní důchod, protože utrpěl pracovní úraz. Následkem pracovního úrazu bylo vícečetné zranění v oblasti pánce. Žalovaná tuto žádost zamítla na základě posudku posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Břeclav. Žalobcova pracovní schopnost nepoklesla alespoň o 35 %, jak to vyžaduje § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

[2] Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky, k nimž přiložil znalecký posudek ze dne 15. 4. 2023, který zpracoval znalec MUDr. Zdeněk Šmíd. Podle znalce odpovídá žalobcovo postižení středně těžké poruše uvedené v položce 6b, oddílu A, kapitoly XV přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (dále jen „vyhláška“). Míra poklesu pracovní schopnosti je v této položce stanovena v rozmezí 30 - 40 %. Soudní znalec určil, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 40 %. Žalovaná si nechala v námitkovém řízení vypracovat nový posudek o invaliditě. Posudková lékařka žalované částečně souhlasila s posudkem MUDr. Šmída, a to z hlediska určení stupně funkčního postižení jako středně těžké poruchy podle položky 6b, oddílu A, kapitoly XV přílohy k vyhlášce. Míru poklesu pracovní schopnosti žalobce určila na 30 %, což odůvodnila rozsahem postižení a schopností žalobce pracovat v původní profesi. Žalovaná námitky žalobce zamítla rozhodnutím ze dne 19. 6. 2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“) a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

[3] Proti napadenému rozhodnutí žalobce brojil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Žalobce si nechal zpracovat znalecký posudek od MUDr. Vítězslava Lorence ze dne 11. 8. 2023. Znalec uvedl, že zdravotní postižení žalobce odpovídá položce 6b, oddílu A, kapitoly XV přílohy k vyhlášce. Míra poklesu pracovní schopnosti činí 40 %.

[4] Krajský soud nechal vypracovat posudek od posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“ nebo „posudková komise“) v Brně. PK MPSV v Brně dospěla k závěru, že žalobce je schopen vykonávat své původní zaměstnání. Nepříznivý zdravotní stav žalobce podřadila pod položku 6b, oddílu A, kapitoly XV přílohy k vyhlášce s poklesem pracovní schopnosti o 30 %. Hodnocení u dolní hranice rozpětí bylo odůvodněno nižší závažností funkčního postižení žalobce. Vzhledem k důkazní situaci si krajský soud nechal vypracovat srovnávací posudek PK MPSV v Českých Budějovicích.

[5] PK MPSV v Českých Budějovicích vypracovala srovnávací posudek. Posudková komise byla složena z předsedy a dvou lékařů, jeden z oboru traumatologie a druhý z oboru neurologie. Žalobce byl osobně vyšetřen. Posudková komise dospěla k závěru, že zdravotní stav žalobce odpovídá postižení uvedenému v položce 6b, oddílu A, kapitoly XV přílohy k vyhlášce. Pracovní schopnost žalobce klesla o 30 %. Volbu dolní hranice vyhláškou stanoveného rozpětí posudková komise odůvodnila funkčním postižením žalobce a jeho navrácením do původní profese.

[6] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Všechny posudky vypracované v průběhu řízení o námitkách i v řízení před krajským soudem se shodovaly v položkovém určení nepříznivého zdravotního stavu žalobce. Rozpor mezi nimi spočívá v rozdílném posouzení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci zvolené položky a dále v odlišné posudkové argumentaci stran uskutečňování dochované pracovní schopnosti žalobce. Posudky žalované i obou posudkových komisí byly v posudkové kvalifikaci jednotné a určily pokles pracovní schopnosti o 30 %, naopak posudky MUDr. Šmída a MUDr. Lorence dospěly k poklesu o 40 %. Posudek MUDr. Šmída není přímo použitelný k posouzení míry poklesu pracovní schopnosti, protože tento lékař není znalcem v oblasti posudkového lékařství. Krajský soud posudek MUDr. Lorence shledal jako úplný, avšak z hlediska jeho přesvědčivosti v něm spatřuje nedostatky. Znalec uvedl, že samotné postižení působí míru poklesu pracovní schopnosti o 35 % s tím, že ji znalec navýšil na horní hranici položky z důvodu omezené schopnosti rekvalifikace. Podle § 3 odst. 2 vyhlášky lze horní hranici poklesu pracovní schopnosti zvýšit až o 10 procentních bodů. Znalec nesprávně zvýšil míru poklesu pracovní schopnosti v situaci, kdy samotná rozhodující příčina dle jeho mínění působila pokles ve středu rozpětí zvolené položky a nikoliv na její horní hranici. Krajský soud dále upozornil na hodnocení neurologického postižení žalobce. Znalec se nevěnoval otázce motorického deficitu působeného neurologickou symptomatologií a tyto symptomy považoval za trvalé.

[7] Vypracované posudky PK MPSV v Brně a v Českých Budějovicích jsou úplné a přesvědčivé. Obě komise byly řádně obsazeny, přičemž u PK MPSV v Českých Budějovicích byl žalobce klinicky vyšetřen. Posudkové komise zdůraznily absenci paretického postižení, motorického deficitu a významné poruchy pánevního prstence. Závěry znaleckého posudku MUDr. Lorence, které zdůrazňovaly neurologické postižení levé dolní končetiny a dovozovaly i částečné parézy nervů, nebyly komisemi potvrzeny.

pokračování

Krajský soud zdůraznil, že žalobce vykonává svou profesi instalatéra na plný úvazek s určitými úlevami ze strany zaměstnavatele, což bylo zohledněno při hodnocení poklesu pracovní schopnosti. Posudkové komise považovaly tyto úlevy za důkaz adaptace žalobce na jeho zdravotní stav. Posudky PK MPSV byly vyhodnoceny jako přesvědčivější než znalecký posudek MUDr. Lorence.

II. Obsah kasační stížnosti

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatel namítá, že krajský soud i žalovaná nesprávně posoudily jeho zdravotní stav. Žalovaná v napadeném rozhodnutí vycházela mimo jiné z posudku své posudkové lékařky. Ta však neprovedla klinické vyšetření stěžovatele a při svých závěrech vycházela pouze ze zdravotnické dokumentace. Posudky, na nichž bylo napadené rozhodnutí založeno, vykazují rozpory. Posudková lékařka žalované částečně akceptovala závěry znaleckého posudku MUDr. Šmída a hodnotila postižení stěžovatele jako středně těžké. Na rozdíl od něj však vyhodnotila pokles pracovní schopnosti na dolní hranici stanoveného rozpětí, což bylo v rozporu s předloženými důkazy.

[10] Krajský soud v Brně se přiklonil k závěrům posudků posudkových komisí, které stěžovatel zpochybňuje. Jednání PK MPSV v Brně se uskutečnilo bez jeho osobní přítomnosti. V tomto posudku je uvedeno, že závěr o míře poklesu pracovní schopnosti o 30 % je založen na skutečnosti, že stěžovatel pracuje v původní profesi, kterou je schopen vykonávat v plném rozsahu. Tento závěr je v rozporu s provedenými důkazy. PK MPSV v Českých Budějovicích zvolila míru poklesu o 30 % s odůvodněním, že stěžovatel ve své profesi již nemusí vykonávat činnost nadměrně fyzicky namáhavou. Posudky PK MPSV v Brně a v Českých Budějovicích se tak zásadním způsobem liší v odůvodnění. Krajský soud se nezabýval tím, že vyloučení nadměrně namáhavých prací je dobrou vůlí zaměstnavatele, neboť ten nemá zákonnou povinnost poskytovat stěžovateli úlevy. Skutečnost, že stěžovatel nevyužívá dočasné pracovní neschopnosti, neznamená, že by nebyl omezen ve výkonu zaměstnání. Jeho zdravotní stav nelze považovat za stabilizovaný. PK MPSV jsou orgány žalované, a tudíž jejich závěry nelze považovat za objektivní.

III. Posouzení kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) shledal, že kasační stížnost je přípustná. Dále se zabýval tím, zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). K přesahu vlastních zájmů stěžovatele se NSS vyjádřil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost je přijatelná, pokud 1) se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS, 2) se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je třeba učinit judikaturní odklon, nebo 4) by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno

zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel se k přesahu vlastních zájmů nevyjadřuje, namítá však pochybení v postupu krajského soudu.

[12] Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na posouzení odborných otázek týkajících se zdravotního stavu žadatele a jeho vlivu na pracovní schopnost. Ministerstvo práce a sociálních věcí za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, které zpracovávají posudky pro účely soudního řízení (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Z posudku PK MPSV musí být zřejmé, že zdravotní stav žadatele byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti diagnózy (rozsudky NSS ze dne 25. 2. 2015, č. j. 9 Ads 148/2014-18, nebo ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 55/2013-29, č. 3065/2014 Sb. NSS). Při soudním přezkumu takového rozhodnutí soud neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti (rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2013, č. j. 6 Ads 61/2013-34). Posudek PK MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své úplnosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb (rozsudek NSS ze dne 8. 9. 2020, č. j. 10 Ads 19/2020-29). Soudy ověřují pouze to, zda je posudek PK MPSV úplný a přesvědčivý, případně zda byla PK MPSV řádně obsazena. Požadavek úplnosti spočívá v tom, zda se PK MPSV vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které žadatel namítá, a zda své posudkové závěry náležitě odůvodnila (rozsudky NSS ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37, ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28, ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Ads 219/2017-28, ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37).

[13] Stěžovatel vytýká krajskému soudu jeho postup při odstraňování rozporů v jednotlivých posudcích. Krajský soud si v souladu se zákonem nechal vypracovat posudek od PK MPSV v Brně. Krajský soud shledal, že všechny posudky vypracované posudkovými lékaři od námitkového přes soudní řízení, jakož i znalecký posudek MUDr. Lorence podřazují stěžovatelův nepříznivý zdravotní stav pod stejnou položku přílohy k vyhlášce. Rozpory mezi jednotlivými posudky spočívaly v odlišném stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti a v rozdílné argumentaci odůvodňující tento závěr. Proto si krajský soud nechal vypracovat srovnávací posudek PK MPSV v Českých Budějovicích. Jedná se o jeden z možných postupů k odstranění rozporů mezi již podanými posudky (rozsudek NSS ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22). Při jednání PK MPSV v Českých Budějovicích byl stěžovatel klinicky vyšetřen, a to lékaři z oborů traumatologie a neurologie. Tento postup plně odpovídá požadavkům, které byly na krajský soud kladeny zákonem a výše nastíněnou judikaturou NSS.

[14] Krajský soud ve svém rozsudku uvedl, proč se přiklonil k závěrům posudků PK MPSV a proč je považoval za úplné a přesvědčivé (viz body 41 - 43 rozsudku krajského soudu). Obě posudkové komise byly řádně obsazeny a shodly se na stejné míře poklesu pracovní schopnosti stěžovatele. Naopak, v posudku MUDr. Lorence shledal z hlediska jeho přesvědčivosti nedostatky (viz body 40 a 42 rozsudku krajského soudu, zejména nebyl hodnocen funkční dopad zjištěných neurologických obtíží). Posudek MUDr. Šmída nemůže

pokračování

být přímým důkazem v otázce invalidity stěžovatele (viz bod 39 rozsudku krajského soudu). NSS konstatuje, že se krajský soud řídil při hodnocení důkazů zásadami upravenými v § 77 odst. 2 s. ř. s. Rozpory mezi posudky přesvědčivě vypořádal s pomocí srovnávacího posudku. Jeho závěry jsou přezkoumatelné a v souladu s judikaturou NSS.

[15] Stěžovatel namítá zásadní rozpor v odůvodnění posudků PK MPSV v Brně a v Českých Budějovicích, kdy druhý z posudků vyloučil nadměrně fyzicky namáhavé práce. NSS však žádný takový rozpor mezi posudky neshledal. PK MPSV v Českých Budějovicích se ztotožnila se závěry PK MPSV v Brně a uvedla, že skutečnost, že stěžovatel „nemusí vykonávat činnosti nadměrně fyzicky namáhavé, je zohledněna oněmi 30% poklesu pracovní schopnosti“. Stejný postup aplikovala i PK MPSV v Brně, která rovněž vycházela z toho, že stěžovatel při výkonu zaměstnání nemusí vykonávat fyzicky nadměrně namáhavou činnost.

[16] Stěžovatel uvádí, že v posudku PK MPSV v Brně je ohledně práce uvedeno, že „stěžovatel pracuje v původní profesi a je schopen ji vykonávat v plném pracovním rozsahu“. To ovšem neodpovídá skutečnosti. V tomto posudku je uvedeno, že stěžovatel „je schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. A tuto činnost také v plném pracovním úvazku vykonává“. Tato věta se tedy vztahuje ke skutečnosti, že stěžovatel je schopen vykonávat pracovní úvazek v plné týdenní pracovní době. PK MPSV v Brně neuvádí, že by stěžovatel byl schopen vykonávat činnost v rozsahu, ve kterém ji byl schopen vykonávat před svým úrazem, nebo že by při výkonu své práce nebyl nijak omezen.

[17] Stěžovatel brojí proti tomu, že napadené rozhodnutí vycházelo z posudku posudkové lékařky žalované, který byl vypracován bez klinického vyšetření. K této námitce NSS uvádí, že pokles míry pracovní schopnosti žadatele je sice možno určit za pomoci zjišťovací lékařské prohlídky, avšak žádný právní předpis nestanoví povinnost takové vyšetření vždy provést. Provést klinické vyšetření je úkolem zejména ošetřujícího lékaře a odborných lékařů, u kterých se žadatel léčí. Posudkový lékař si musí klinické vyšetření vyžádat v případě, kdy pro posouzení věci nepostačuje předložená zdravotnická dokumentace (rozsudek NSS ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 Ads 337/2016-33). O takový případ se nejedná. Stejně závěry platí i ve vztahu k posudku PK MPSV v Brně. Krajský soud si navíc vyžádal srovnávací posudek PK MPSV v Českých Budějovicích, při jejímž jednání členové posudkové komise, lékaři z oboru traumatologie a neurologie, provedli klinické vyšetření stěžovatele.

[18] Stěžovatel namítá, že krajský soud opomenul skutečnost, že je omezen při výkonu zaměstnání a že mu zaměstnavatel z dobré vůle poskytuje úlevy. NSS konstatuje, že se krajský soud s touto skutečností vypořádal. Na základě posudků PK MPSV shledal, že mu faktické úlevy při výkonu zaměstnání umožňují vykonávat práci i přes následky úrazu. Důsledkem těchto úlev není nutnost odlišného pracovního zařazení stěžovatele. Podle krajského soudu tato skutečnost svědčí spíše závěru o nižší míře poklesu pracovní schopnosti. Posudkové komise individualizovaly otázku poklesu pracovní schopnosti vzhledem k charakteru vykonávané práce instalatéra a jejímu zvládání v plném úvazku. Lze dodat, že stěžovatel při jednání krajského soudu uvedl, že pracuje v partě několika instalatérů, takže těžkou namáhavou prací může nechat na nich (popř. se může spolehnout

na jejich pomoc), navíc díky mnohaletým zkušenostem je schopen dělat kvalifikovanější činnosti (obhlížet místa zakázek, rozdělovat a kontrolovat práci kolegů). Díky tomu mohl setrvat u svého zaměstnavatele. Určitá změna pracovní náplně, spjatá i s jeho zkušenostmi, nenasvědčuje tomu, že by nadále nevykonával práci v rámci své kvalifikace.

[19] NSS se neztotožnil s námitkou stěžovatele, že PK MPSV nebyly při zpracování posudků objektivní, protože je zřizuje žalovaná, a jsou tak formálně její součástí. Obecná námitka neobjektivity posudkových komisí, která není doplněna o konkrétní tvrzení, nemůže vést k závěru o jejich neobjektivitě. Posudkové komise zřizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které je žalované nadřízeno, žalovaná tedy ve vztahu k nim nevykonává žádné úkoly a nedisponuje žádnými pravomocemi. V obou posudkových komisích zasedali navíc jiní členové, kteří neměli žádný zájem na výsledku posuzované věci. K námitce, že zdravotní stav není stabilizovaný, NSS uvádí, že tato skutečnost byla vyvrácena posudky PK MPSV.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Toto právo nemá ani procesně úspěšná žalovaná.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2024

Tomáš Kocourek
předseda senátu